

СУПЖ
Објављена монографија

Пензионисани железничари Србије успели су ове године да одштапају Монографију о удруживању железничких пензионера Србије. Тираж је био свега 100 примерака, али је значај много већи, јер је по први пут објављено овакво монографско издање.

- Прве генерације пензионисаних железничара у оквиру Српских државних железница појавиле су се између 1909. и 1914. године, али све до 1930. није било иницијатива за њихово удруживање. Тада су се стекли услови да оснивањем Обласног удружења југословенских националних железничара и бродара у које се укључују и пензионисани железничари Београда. Ово удружење престало је са радом почетком Другог светског рата, подсетио је председник Савеза удружења пензионисаних железничара Србије Радисав Главичић. Он наводи да су циљеви удруживања пензионисаних железничара врло значајни за рад и опстанак Удружења, који су у Монографији такстативно наведени. Читалац ове публикације може сазнати какав је био развој удруживања железничара у Србији после 1960. године. У Монографији је објављено око сто вредних и занимљивих фотографија о животу и раду пензионисаних железничара, добијених од Светозара Тозе Стаменковића, члана Удружења железничких пензионера града Београда, који у свом фонду има више од 3.000 фотографија, каже за „Пругу“ Главичић.

- У овом за будуће генерације значајном делу, приказано је како су се удружења железничких пензионера оснивала. Тако је Удружење железничких пензионера града Београда настало 27. јуна 1997. године, из Клуба железничких пензионера чвора Београд, основаног 1960. године. Удружење пензионисаних железничара Ниш почело је са радом 1. маја 1984, док је Подручно удружење пензионисаних железничара Суботица 5. септембра 1995, из Секције железничких пензионера Суботица (основане 1988.) и Удружења пензионера Србије – Клуб железничких пензионера Суботица (1993.). Подручно удружење пензионисаних железничара Нови Сад регистровано је 1991. године. Ово су, иначе, удружења из великих чворова, док су остала основана деvedесетих година прошлог века, истиче један од најагилнијих аутора Монографије железнички пензионер Светозар Стаменковић. Б. Радојичић

ЗЛАТНА ГЕНЕРАЦИЈА ОТПРАВНИКА ВОЗОВА

● Прва генерација железничке техничке школе Земун - Београд (1962 - 1966) обележила 50 година од матуре

Поводом 50 година од завршене матуре, 11. јуна ове године, у Железничком школском центру у Београду организован је сусрет прве генерације отправника возова Железничке техничке школе. Том приликом уручена им је Монографија Прве генерације четворогодишњег школовања у ЖТШ Београд, штампана у 90 примерака. Монографија има 127 страна, на којима се налази 112 фотографија, једна графичка илустрација, скенирани Узорак писменог задатка за увођење посебног воза из 1966. године, Плакета са повељом Антанасију Танчићу за дугогодишњи допринос резултатима рада, пословања и развоја Југословенских железница из 1979, Сведочанство оспособљеног за водника кошарке Милану Стевићу из 1963, Диплома Милану Стевићу за освојено прво место у трчању на 100 метара. Поред тога, у Монографији прве генерације отправника возова (1962 -1966.) налази се и шест факсимила текстова о дружењу “златне генерације”.

Припадници прве генерације овог смера започели су школовање септембра 1962. године у Железничко саобраћајно техничкој школи у Земуну, да би наредне школске године прешли у новоизграђени школски центар у Здравка Челара 14 и ту остали до завршетка матуре јуна 1966. године.

-Са заиста добрим професорима и васпитачима Же-

лезничка школа је од нас направила озбиљне и стручне људе, тако да смо могли без проблема отићи на своја нова радна места. У току школовања постојале су разне секције, почев од музичке, литерарне спортске, што нам је омогућило да имамо хор, оркестар, радио станицу и разне спортске екипе. У првој години школовања као подлистак “Железничких новина” издата су и четири броја листа “Млади железничар”, у коме смо штампали наше литерарне радове. Уз то, сарађивали смо са многим средњим школама у Београду, са којима су често организоване игранке. За нас будуће отправнике возова одлазак у позориште, на музичке концерте и многе спортске догађаје била је обична појава. Посебно смо упамтили песничке вечери, на које су долазили Десанка Максимовић, Матија Бећковић, Драган Колунџија и Божидар Шуица. Те вечери биле су мелем за многе сетне и меланхоличне душе, присутио се Милорад Сантрач, алфа и омега прве генерације, приликом обраћања својим школским друговима на прослави јубилеја у амфитеатру Високе железничке школе.

Према његовом казивању, излазак у град за њих је био прави ритуал, јер су се позајмљивале фармерице и беле најлон кошуље од најбоље обучених другова. У сећању је остала и 1965. година када је остварен контакт са школом за образовање бугарских железничара – Полувиши железнички институт из Софије, која је била војног карактера.

-Након завршеног школовања и по добијању распореда за радна места, разишли смо се на све стране српских пруга. Генерацијски сусрети

почели су првим сусретом поводом 20 година од завршене матуре у Београду, за 30 у Врњачкој Бањи. Обележавање четири деценије од матуре организовали смо у Београду, где одржавамо све наредне прославе. Имали смо пријатеље из разних области живота, али они са којима смо одрасли у интернату остали су нам за сва времена, за које кажемо да су род, односно као браћа, рекао је Милорад Сантрач Мића, и добио спонтани аплауз од својих школских другова и присутних гостију.

Аутор Монографије Мирко Драгојловић посебно се осврнуо на улогу и значај железничара у балканским и Првом светском рату, када се показало да способан и стручан кадар може бити изузетан фактор војне моћи.

-Због знатног доприноса у ратним дејствима железница је с правом добила епитет “Пета српска армија”. После Првог светског рата и обнове земље, у Београду је 1922. године основана Државна саобраћајна железничка школа, која се налазила код данашње “Мостарске петље”. Прва генерација имала је четири одељења са укупно 120 љака. Разредне старешине и професори били су више од божанства. Монографију чине приче и осврт на прохујала времена једне генерације која је веровала у бољитак и напредак железнице. Такође, осврнули смо се и на наше спортске активности, где смо постизали вредне резултате, казао је Драгојловић.

Слављеницима се обратио и честитао јубилеј и професор саобраћајне групе предмета Филип Сајић. За своју школску филмску, фото и драмску секцију, који везано раде за железницу, побринуо се сни-

матељ – фотограф Милош Поповић, ученик II-1 одељења, смер за отправника возова, а за документарни филм посвећен железници, побринуо се Владимир Јовановић, ученик II-6, смер електро техничка комуникација.

Радомир Куч Мићо, отправник возова у пензији из Служа у Црној Гори, каже да пола године живи уз сећања на сусрет са својом генерацијом, а пола године очекује следећи сусрет. Али Бислимај, пензионисани отправник возова из Љубљане, вели да је љубав према железници била духовна прекоупација и да је његова генерација знала за дружење, љубав, међусобно разумевање, где се није помињало национално, социјално или географско порекло. Каже да му није тешко да на сусрете долази, где год да се закажу.

Додељене су Плакете Драгојловићу за успешан рад на изради Монографије и Сантрачу, у знак захвалности за дугогодишњу активност на неговању и чувању искреног пријатељства припадника Прве генерације ЖТШ у Београду. Матуру је, иначе, завршило 84 ученика, до сада је преминуло 30, а јубиларном сусрету присуствовало је 39 бивших ученика и девет гостију. Договорено је да организатор следећег сусрета буде Слободан Калабић.

Б. РАДОЈИЧИЋ